Ч 281. (780). Львів, середа дня 12. грудня 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 12 сот. На провінції 14 сот. В зайнятих територіях 5 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3). Виходить що дня ранe кромі понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	36·— К.
„ півроку	18·— „
„ чвертьроку	9·— „
„ місяць	3·— „

В краю і державі:	
На рік	40·— К.
„ півроку	20·— „
„ чвертьроку	10·— „
„ місяць	3·60 „

За границю:	
В Німеччині	40 мар.
В Америці	20 дол.
В инших державах	60 фр.

В відкриті карти.

П. Василько заграв остаточно у відкриті карти та показав своє властиве політичне обличе — обличе не народного заступника, а правительственного довіреника. Стало ся се на самім порозі делеґацій. Всупереч становищу заступника трьох і пів міліона галицьких Українців та якраз для ослабленя голосу речника независимої української політики, п. Василько прилюдно і без ніяких застережень

нішов проти українського національного інтересу в есенціональній справі самоозначеня народу. П. Петрушевич своєю заявою спільною з рівно інтересованими Словінцями та Чехами, домагав ся, щоби право самоозначеня народів лягло в основу мира, бо се одинока дорога, що забезпечує нас перед відданем нас в руки Поляків. Те саме жадане повторив голова Української Парляментарної Репрезентації в делеґаційній інтерпеляції в справі сфальшованя тексту російської мирової ноти, з котрої в урядових пресових комунікатах пропущено зворот про право народів до самоозначеня,

П. Василько поспішив ся заняти якраз протилежне становище Без ніякого огляду на інтерес українського народу,

заявив він, що не поділяє цілком заяви галицьких Українців.

Ми вже сказали, що се очевидна зрада українського народу.

П. Василько пустив ся отже на бистру воду.

про українську народню справу йому байдуже.

Він не раз і не два віддавав прислуги правительству як „посередник" між ним а Українцями або між Українцями а Поляками — усе з некористю для Українців. Вмів одначе при тім сяк-так заховати зверхний вид українського посла. Та прийшов історичний момент, де не було двох доріг і не було викруту. І п. Василько здемаскував ся.

В критичній хвилі, де прийшло до вибору між сею службою а інтересом українського народу, п. Василько вибрав те перше. І то, як бачимо з усего, що досі в делеґаціях сталось вибрав сю службу з усею пляновостю та холоднокровностю.

Як ставленик правительства проти дра Петрушевича дав себе червінівській більшости (зложеній з німецьких сторонництв і членів Палати панів) вибрати до делеґаційної комісії заграничних справ, де будуть рішати ся найважнійші питаня: мира, Польщі і Галичини. В сій комісії буде він фіґурувати як „Українець" а його голос як голос „українського народу".

Як буде виглядати сей „український голос" — вже знаємо. Оводі довесли депеші, що „34 німецьких делеґатів, до яких прилучив ся і заступник Українців з Буковини, поставили внесене на висловлене одобреня для політики ґр. Черніна; таке саме внесене поставило 5 польських делеґатів". — П. Василько одобрає те саме, що пп. Білінські, Єнджейовіч, Дашиньскі і т. д.

Від Месії буковинських москвофілів до проводу буковинським Українцям.

Від коли збанкрутований румунський дідич впав на помисл робити політичну карієру, як український посол, від тоді лінія його постійно та сама. Се лінія вислуги правительству. Тому, що буковинські Українці під проводом д-ра Смаль-Стоцького були тоді в опозиції до краєвого правительства Буковини, п. Василько увійшов до сойму як правительственний „старорусин", а львівський „Галичанинъ" повитав його тріюмфальною передовицею як москвофільського Месію на Буковині. Та „староруська" марка, вигідна на час виборів, не могла бути для правительственного посла вигідною на довшу мету. Був се один з найбільших промахів заслуженого будителя Буковини проф. д-ра Смаль-Стоцького, коли сей уможливив п. Василькови зміну „староруської" марки на „молоруську", себто українську та приняв його до буковинсько-української громади. Від тоді п. Василько іде вже певним кроком в гору — тим більше, що льокальна, буковинська політика мала спромогу скоро стати правительственною. На тій лінії п. Василько зумів дуже скоро переліцитувати та зіпхати на другий плян проф. Смаль-Стоцького, бо чейже ясно, що правительство воліло відданого йому по всякий час Терезіянця неозначеної національности та буковинської політичної моралі, ніж вправді уміркованого, але кермуючого ся лиш українським інтересом Смаль-Стоцького. П. Василько з ласки правительства і завдяки тій буковинській моралі стає отже провідником буковинських Українців, а проф. Смаль-Стоцький мусить уступити. П. Василько показав тоді вперве ясно, що він потрафить: він покористував ся крахом української кооперативної орґанізації, якого сам був співвиновником, щоби голову її, чесного наскрізь Смаль-Стоцького, мужа великих заслуг політично а навіть особисто знищити. Буковинська мораль тріюмфовала. П Василько обняв провід Буковини та вспів за кілька років знівечити всі гарні основи довголітного народного труду Смаль-Стоцького і товаришів. Його політичні фаєрверки, яких цілю зрештою було в першім ряді його особисте панованє на Буковині, не вирівнали ні в дрібній мірі сеї шкоди, яку принесло повне занедбанє політичного вихованя народу та просвітної орґанізації на Буковині, деморалізація і скорумпованє інтеліґенції, яку відучено всякого критицизму та власної независимої думки, опертє „орґанізації" на жидівських гієнах, громадських писарах, війтах і т. д. — взагалі повна дісорґанізація і скорумпованє політично молодої Буковини.

Василькови за тісно в буковинській політиці.

Місія п. Василька була би одначе за вузькою, колиби була обмежила ся лише на Буковину. Як др Смаль-Стоцький промахнув ся тим, що втягнув п. Василька в українську буковинську політику, так заслужений ветеран нашої політики, п. Романчук, був тим, що захоплений праворністю і терезіянськими звязками „неофіта", простягнув йому — ще заки п. Василько виявив свою властиву натуру в борбі проти дра Стоцького — руку, щоби ввести його в загально-українську політику П. Василько скоро віддячив ся п. Романчукови по свому, полишаючи його в найтяжшім моменті парляментарної виборчої реформи його власним силам та виїхавши в рішаючій хвилі, хоч був членом комісії для виборчої реформи, до Румунії гандлювати якимись лісами. Очевидно: правительство Бека докнвало було компромісу з Абрагамовичами та Дідушицькими нашим коштом і позиція п. Василька в комісії стала скоботлива. Він волів тому подорож до Румунії.

Сітка митарств і коварств.

Обличе правительственного довіреника виявив п. Василько ясно аж в парляменті загального голосованя. Українці стали числом, якого вплив правительству треба було спаралїжувати. До сего послужив п. Василько, що саме в тій цїли увійшов в склад спільного „Укр. Клюбу". Будучий історик укр. політики в Австрії здуміє від тої сітки митарств та коварств, якими п. Василько опутував тоді молоде укр. представництво, щоби тільки загнати його в правительственний сак, що йому по части і вдало ся. Українці не робили правительству перепон в „угоді" з Угорщиною, а за те одержали... дулю. Та п. Василько лише так довго „додержував солїдарности" клюбу, доки йому вдавало ся водити недосвідний ще клюб на правительственнім пояску. Колиж клюб зорієнтував ся в його ролї та мимо його забігів і інтриґ, рішив голосувати проти правительства, п. Василько не видержав і знайшов ся поза клюбом..

На широкім морі заграничної політики.

Від тоді п. Василько мусів обмежити ся тільки на деякі особисті звязки з потребуючими його особистої помочи Галичанами, але за те головну вагу поклав на „заграничну" політику. Тим коником, на якім він гарцював рік-в рік у делеґаціях, було „москвофільство" серед Галичан (про свою Буковину, де воно в народі було значно сильнійше — доказ: сумнівний вибір п. Спекула! — п. Василько благорозумно мовчав). Коли в висших військових кругах виробилось переконанє, що східна Галичина підмінована зрадою, то се в великій мірі „заслуга" сеї методи п. Василька. П. Василько ріс у гору як погромник руссофільського змія, котрого він — розуміє ся — намагав ся представити як найбільшим, а наші мужики заплатили за сю тактику п. Василька своїми шиями. Пора сказати прилюдно, що коли в 1914/15 стільки невинних жертв потерпіло через ошибочну опінію в військових кругах, то головним жерелом сеї опінії були делеґаційні промови п. Василька. Взагалі є се методою п. Василька, крайно шкідливою для укр. політики, представляти себе на ріжні способи та ріжними шляхами усмирителем та погромником усяких немилих правительству струй серед українства — чи то москвофільства чи опозиційности. Шкідливість сеї методи лежить іменно в тім, що п. Василько витворює опінію, начеби поза ним не було Українців, з якими держава може порозумітись та начеби всі Українці були в основі річи... непевними руссофілами, а він один заслугує на довірє.

Характеристичним причинком до сеї методи був його комунікат з приводу берлінських переговорів, де п. Васильлько вказав пальцем на Галичан, що вони „відклонюють ся від Австрії" а проти ставив сему свою „випробовану, традиційну льояльність".

Під крильми Штірка.

Війна, а не так війна як темна система Штіркового абсолютизму, дала п. Василькови нагоду дохопитись непропорціонального до всіх даних впливу на українську політику. І тут була знов вина провідника Галичан, дра Костя Левицького, що всупереч виразному застереженю „Головної Укр. Ради" з перших часів війни та всупереч виразній опінії „Українського Клюбу" втягнув п. Василька до керми Укр. Політики в перших двох лїтах війни. „Впливовий Терезіянець", „особистий приятель" Штірка визискав зручно заполоханє, голод та малодушність галицької еміґрації, щоби випрубува-

тись в опінії чужих на голову всеї укр. політики, а в очах галицьких прошаків на можного протектора та щедрого добродія. І п. Василько протеґував та обдаровував; защіпляв Галичанам те, що вже защіпив Буковині: особисте прошацтво, політичне раболіпе, політичну корупцію і деморалізацію. Що правда: його „впливи“ не сягали так далеко, щоби здержати який-небудь некористний акт проти нас або щоби бодай перевести яку-небудь корисну нам важнійшу номінацію. За те помагали вони дрібним людям до дрібних особистих полекш. Ось чим виробив собі п. Василько партію й посеред — що правда — ще дуже тісного — кружка Галичан, вносячи тим дісорґанізацію і політичну деморалізацію в галицько-українську політику, котрі то впливи і до сегодня ще ділають.

Розцвіт „васильківства“.

Історик української военної еміґрації у Відни та укр. політики в часі війни буде мати неабияку сумну задачу схарактеризувати та висвітлити отсей час найвисшого розцвіту „васильківства“, котрому улягли і деякі галицькі політики. Він буде ломити руки над тим незрозумілим засліпленем, з яким люди давали себе держати у гіпнозі раболіпної льояльности та злочинної прямо легковірности та над тою політичною деморалізацією і дезорґанізацією, яку сіяло у нас „васильківство“. На остороги і протести тих, хто заступав постійно лінію независимої укр. політики, відповідано, що „треба Василька мати між собою, аби його контролювати (!!), бо инакше він ще більше нашкодить“ — а скінчилось на ситуації, яку знаменито малює польська приказка: „złapał kozak Tatarzyna, Tatarzyn go za łeb trzyma...“

Остороги тих кого не загіпнотизував п. Василько своїми „зносинами“ і „приязнею“ з Штірком і т. д., оставали без послуху. П. Василько вмів держати людий в гіпнозі: одних, найнаївнійших, кличем овечої череди, кличем „солідарности“; других політиків з галицького загумінка, своїми „впливами“ та „зносинами“ і повеню „меморіялів“, якими зацитькувано совість свою та громади та які призначені згори були мишам на сніданє; третих, що народню справу бачать лише під кутом свого „я“, потуранєм тому „я“, вигриванєм одних проти других, схліблюванєм особистій честилюбивости чи користилюбивости; а четвертих, дрібноту, прямо дурничкою запомогою, протекцією при ентгебунґах то що. І п. Василько панував неподільно в українській політиці аж по день 4. падолиста 1916 — на який він благорозумно згори захорував та поїхав лічитись за границю.

П. Василько вірить далї в свою звізду і трудить ся.

Та мимо сего п. Василько не дав за програну. Час від падолиста 1916 аж по вересень 1917, коли то остаточно головою У. П. Р. став др Петрушевич, був часом неабияких проб, інтриґ і забігів п. Василька, щоби знов хопити віжки укр. політики у свої руки та повести її по думці свого нового протектора, ґр. Черніна. На жаль — й деякі Галичани, одні з політичної сліпоти, другі з особистої амбіції чи анімозії, а треті прямо з вдячности за особисті прислуги, були йому, а дехто й дотепер ще є, помічні в його роботі. Найперше вигривано неістнуючу і розвязану уже „Загальну Укр. Раду“ проти У. П. Р. — тому, бо в президії першої був п. Василько і міг титулом сего говорити іменем всіх Українців. Коли сей обман став надто ясним, не так укр. публиці, на якої опінію п. Василько чхав, як чужому політичному світови, перед яким п. Василько не хотів осмішати ся — тоді пущено в хід усі способи і інтриґи, щоби тільки У. П. Р. змусити приняти п. Василька і його трабантів у склад У. П. Р. Здоровий розум і досвід галицьких послів з п. Васильком не допустили до сего та не угнулись ні перед інтриґами ні перед терором. У. П. Р. не хотіла прямо мати серед себе довіреника правительства. І п. Василько остав поза скобками справдішної української національної репрезентації і політики.

П. Василько промощує шляхи на закордонну Україну.

Та його винахідчива голови від чого? Відроджене закордонної України дало йому нагоду знов висувати себе з тіни на передний плян — очевидно: знову в характері речника народу, тим разом закордонної України. Близький йому орґан, мов на замовленє заповів його виступ на всеукраїнській арені, а його аґенти у Швеції пробували навязати нитки з недовареними та наївними елементами закордонної України з наміром, політику закорд. України пхнути по лінії п. Василька, а властиво його протекторів. Ся проба потерпіла повне фіяско, але п. Василько знов став походжати — бодай в опінії жидівсько-віденської, правительственної преси — в авреоли „українського провідника по обох боках „кордону“.

Між самостійництвом

Та прийшов момент, коли дальше балянсоване п. Василька на линві прехитро розпнятій між укр. „самостійництвом“

стало неможливим і він мусів здеклярувативсь. Приневолила його до сего позиція У. П. Р., що рішила звести прилюдно і рішучо рахунки з політикою монархії проти українського народу. Забіги д-ра Зайдлера, диктовані саме ґр. Черніном, щоби зацитькати У. П. Р. уступками з економічного та просвітного поля у нутрі, тільки

вспіли вправді спонукати У. П. Р. до хвилевої проби з абстиненцією при буджетовій провізорії, але не вспіли осягти властивої своєї цїли. У. П. Р. пішла з усею рішучостю проти політики ґр. Черніна та проти його берлінських плянів — так у парляменті, як поза нам, як і в делеґаціях.

Все на світї має свій конець.

І ту прийшов критичний момент.

І тут мусів заговорити п. Василько. Він заговорив: задемонстрував проти заяви д-ра Петрушевича та підписав заяву довіря Черніноби.

Не о те ходило п. Васильковй, що голова У. П. Р. пішов разом з Чехами і Словінцями; і п. Василько не раз і не два бував на спільних конференціях з Чехами і Словінцями, з яких опісля появлялись спільні комунікати. Зрештою співділанє з Чехами і Словінцями є чисто тактичної натури і не є ніяким постійним союзом — хоч, що правда, по перевороті на закордонній Україні та по тім, як безцеремонно Нїмці порозумілись з Поляками нашим коштом, наше відношенє до Славян та до Німців мусить підпасти ревізії. П. Васильковй ходить о що инше: о зміст політики, о зміст політичних заяв. А що У. П. Р. звернулась різко проти ґр. Черніна, осудила його пляни щодо Польщі і Галичини

— то п. Василько висловив п. Чернїну своє повне довірє.

Ту є punctum saliens цілої справи, а не де инше.

П. Василько заграв в отверті карти. І се буде ліпше для української політики.

Українська Центральна Рада за негайним миром?

БЕРНО. Українське пресове бюро доносить з Києва 7. с. м.:

Українська Рада поручила Ґенеральному Секретаріятови вислати на румунський і полудново-західний фронт відпоручника в цїли розпочатя переговорів о завішенє оружя. Заразом візвала вона правительство, щоби так союзникам, як і ворожим краям представило предлогу розпочатя мирових переговорів та повідомило про се краї невтральні. Програма мирова Ради виходе з того заложеня що всі держави узнають українську республику, утворену в лоні російського федераційного Союза.

Конституція України.

СТОКГОЛЬМ. (Прес. Бюро УПР) Професор Грушевський оголошує проєкт української конституції. На основі того проекту Україна як демократична республика має входити в склад російської федеративної республики. Найвисша власть в українській республиці буде належати до українського народу і народів, що заселюють українські области. До компетенції федеративних центральних орґанів належати муть: відносини до заграничних держав, торговельні договори, дипльоматичне заступство, рішенє про війну і мир, верховний провід военної сили підчас війни, означенє міри, ваги, грошевої системи, мита, постанови про почтову, телеґрафічну зелізничу і водну комунікацію.

Українські установчі збори мають числити около 400 членів. Предсідатель тих зборів стане рівночасно першим президентом української республики.

„Народний Комітет“ про п. Василька.

„Народний Комітет“ оголошує слідуючий комунікат:

„Народний Комітет“ відбув своє чергове засїданє в суботу 8. с. м., на котрім полагоджено отсї справи: 1) З приводу проголошеня української республики і відпорученя українських представників до мирових пероговорів рішено оголосити привіт Центральній Українській Раді в Київі; 2) Вислухано звіту п. дра Теофіля Окуневського про становище Української Парляментарної Репрезентації в справі продовженя угоди з Угорщиною; 3) З жаданого поясненя в справі непорозумінь, які зайшли при нагоді виборів до комісій делеґаційних між делеґатами У. П. Р. п. дром Евг. Петрушевичем і делеґатами Буковинського Союза п. М. Васильком та з огляду на велике значінє делеґаційної сесії для української справи стверджено, що недопущене делеґата У. П. Р. до Комісії для заграничних справ представляєть ся як непатріотичний виступ п. Василька, що може спричинити шкідні наслідки для справи галицьких Українців.

* * *

До сего комунікату, виготовленого Секретаріятом Н. Комітету, подають нам з кругів Н. Комітету слідуючі поясненя:

Комунікат о стілько невірно віддає ухвалу Н. Комітету, що відносилась вона до цїлого поведеня п. Василька супроти У. П. Р. і національної політики в останнїх днях, а не лише до його інтриґи проти вибору заступника У. П. Р. до делеґаційної комісії загр. діл — отже також до звісного комунікату п. Василька. Рівнож ходило не лише о „можливість“ шкідних наслідків з сего поведеня п. Василька і то не лише „для справи галицьких Українців“, бо Н. Комітет узнав поступки п. Василька таки прямо шкідними для цілости укр. національної справи. Тим часом стилізація комунікату, опублікованого Секретаріятом Н. Комітету, ослаблює а навіть зміняє значно значінє і намір ухвали, запавшої на внесенє о сов. Стефановича. Проти такого невірного переказуваня ухвал треба рішучо застерігти ся — тим більше, що тенденційність в комунікатах Секретаріяту Н. Комітету не є останніми часами новиною.

Війна.

„Заключимо народний мир“.

ВЕРНО ШВ. (Таб.) — До „Daily Nevs“ доносять із Петрограду дня 9 го сего місяця: В цирку Модерн, заповненім товпою народу, здав Троцький справу з дотеперішньої діяльности народного правительства. Він сказав: Головною задачею краю по 8-місячній революції є мир. В цїли його осягненя усунено правительство міщанське й Керенського. Першим обовязком була предлога завішеня оружа на всіх фронтах в цїли привернення мира на засаді російської формули, після котрої кождий нарід має сам рішати до котрого краю хоче належати. Большевики мали зразу мало прихильників, тепер стоїть за ними ціла Росія з виємом кадетів, що прозивають ся партією народної свободи, а котрі одначе в сути річи є ворогами свободи. Бесідник коротко обговорив відношенє народного правительства до союзників та замітив: Керенський говорив із ними як слуга з паном, але тепер їм покажеть ся, що мають зносити ся з російським правительством, як із рівноправним. З хвилею, коли ми почули ся на силах, зробили ми мирові предлоги в імени російського народу. Заключимо мир не дипльоматичний, але народний.

Німецький комунікат про розем.

БЕРЛІН, 10 го грудня в ночі (Бюро Вольфа). — Про перебіг переговорів в справі оружного спочинку на східнім фронті довідуємо ся слідуюче:

Кождий передплатник „Українського Слова“ має наш внесок у своїх руках, тож просимо його виповнити і враз з зачетом грошевим переслати до Ц. к. Австр. військового фонду для вдів і сиріт у Львові, Словацького 16.

На початку переговорів із російською делеґацією, що прийшла на місце постою головної кватири начального команданта Сходу, показало ся при вимині повновластий, що по обох сторонах уповажнювали вони лише до переговорів в справі завішеня оружа, а не в справі мира.

Російська делеґація предложила умову що до загального розему для всіх військ на всіх фронтах. На те не могли ми пристати, бо союзники Росії ані не були репрезентовані, ані не дали повновластий делеґатам російським до говореня в їх імени. Ми уложили ся, що ограничуємо ся лише до заключеня завішеня оружа між арміями союзників і російськими військами.

З російської сторони при тім ясно зазначено, що завішене оружа, яке має бути заключене, повинно мати на ціли безпосереднє підняте мирових переговорів, а іменно в справі загального мира між всіми воюючими. Се приняли повновласники союзників з приємностю до відома. Почати відразу мирові переговори вже тому не було можна, що повновласти обох сторін не вистарчали.

На другий день засідань російські делеґати заявили нам свої предлоги в справі розему. Умови ті, як на їх військове положене, були незвичайно високі. Росіяни приміром жадали опорожненя островів у риськім заливі, не жертвуючись зі своєї сторони вицофати війська з якоїнебудь точки фронту. Далї хотіли нам предложити, щоби на цілий час завішеня оружа, котре предвиджували на 6 місяців, наші війська остали в стрілецьких ровах східного фронту. Навіть розміщене в спочинкових кватирах не мало бути дозволене. На такі умови природно не могли ми згодитись.

При обговорюваню подробиць показало ся, що у всіх питанях з виємом одного легко можна буде дійти до порозуміня.

Одинокою точкою, що до якої не осягнено згоди, була справа риського заливу, котрого опорожнене очевидно є поза скобками дискусії. Як легким було порозумінє показало ся в хвилї, коли російські делеґати заявили, що мусять зажадати дальших інструкцій з Петрограду, щоби відтак в як найкоротшім часї і не стрічаючи на ніякі трудноші, приступити до дальших переговорів — осягнули ми згоду що до умов 10 дневного спочинку оружа, котрий тепер наступив. В тім коротко терміновім укладі можна видіти добрий знак на будуче.

Революція в Портуґалії

ПАРИЖ. (Ткб). Мадритська телеграма аґенції Аваса дає такий погляд на події в Лісбонї: Рухавка військ революціонерів проти демократів побідила. Правительственне військо заатакувало становища революціонерів на Компо Ліде, але по 48 годинній борбі, потерпівши великі втрати, мусіло відступити.

Правительство не маючи можности опанувати руху, уступило. Президент републики приняв уступлене кабінету Кости.

Революціонери оголосили відтак маніфест того змісту: Революційні сили, зложені майже з цілої лісбонської залоги, укріпившись в парку Едварда, боролись через три дні за ратунок вітчини і републики, загроженої нікчемним правительством, утвореним майже цілковито з монархістів. Революціонери утворили кабінет з поважних знавців. Торжественно прирікаємо, що побіч давної союзниці Анґлії і побіч инших союзників витреваємо і удержимо в силї всї договори портуґальського народу. Революційні сили вів майор Сідорчіо Пас. Йому повірено утворене кабінету.

ЛІСБОНА. (Ткб) Райтер. Члени правительства, що уступило, є на покладі панцирника Васко де Гама, котрий бомбардував місто, але заперестав огня, коли провідник повстанців загрозив, що відповість огнем з фронту. В цілій Лісбонї заведено стан облоги. Тепер панує спокій.

Жовта язва.

СТОКГОЛЬМ. (Ткб) З Петрограду доносять, що китайське військо ввійшло до Харбіни, а японське до Владивостока.

Єрусалим занятий.

АМСТЕРДАМ. (Ткб.) „Central News“ доносить, що Бонар Ляв в палаті громад заявив, що Єрусалим піддав ся.

Нова держава.

ГАПАРАНДА. (Ткб) „Правда“ доносить, що область Башкірів з ґуберніями оренбурською, уфімською, пермською і самарською постановила оголосити свою независимість.

З дня.

Війна й трамвай.

(с) Знаю його з давен - давна, ще від тих юних літ, коли „не знал я любови“. Все від рана до ночі дзвонив попід мої вікна. Переважно літа його минали без пригод; часом лиш клав трупом випещеного кота, оглухлого від старости пса або задуманого старшого ґімназіяльного учителя. А впрочім гонив свій вік правильно від пристанка до пристанка. Возив маґістратських урядників та инші перекупки і на перестанках нарікав на маґістрат... Я все мав слабість до тої чотироколісної бестії без дишля, що часом несла мене хоть не у засвіти, але бодай за міські рогачки. Колись і втім була поезія. І Фляйшмана і Тененбаума і кругло статну Міхалову згадає колись скрупулятний історик літератури. Грішили там люди і в прозі і в поезії. Там було свобіднїйше. Неначе по рецепті староруського письменника, що радив:

Аще хто хощет чтокольвек згрішати,
Должен пред людським оком схоронити...

Гріхи, гріхи!.. А всьому винен трамвай. І тому люблю його. Люблю, як заспаний виїзджає з ремізи і усміхом витає перших гостий, що мають на плащі забрати весь порох з лавок, люблю його й тоді, як грає Marche funebre і вертає на ніч до ремізи. Не забуду ні моменту з його рухливого житя. Вбирав ся в свято в польські і литовські хоруговки; потому прийшли Москалї. Трамвай не втік над Дунай. Сміяв в душі з „флихтлінґів“. Збирав копійки, обвішував себе російськими хоругвками, гонив улицями княжого городу і сміяв ся долї в очі... Потому знов запала занавіса. Начала ся нова дія. А трамвай вже був втомлений і зденервований. Не чув над собою нагайки. І одного дня рано запримітив случайно, що не має вугля і не виїхав на місто. Добродушна президія виправдала його недиспозицію афішами. А на місто пав смуток. Маґістратські урядники і инші перекупки плакали, випещені коти клали ся на шини, старші учителї ґімназіяльні мірили число кроків від пристанка до пристанка. Плакало небо, гнївала ся військовість. І зворушила ся совість пана Томіцького. І знову трамвай дзвонить попід мої вікна і співає пісню про змінчивість людської долї...

Новинки.

— **Пригадка в справі державної підмоги для сиріт.** Отсим пригадуємо, що державну підмогу за І квартал 1918 р. виробимо тільки для тих сиріт, яких викази одержимо від Урядів парохіяльних львівської архиєпархії найпізнїйше до половини грудня с. р. Ходить іменно о такі діти понизше 14. року житя, що в наслідок воєнних подій стратили обоїх, або одно з родичів (опікунів), не побирають військового причинка, не мають з чого жити і є здані на чужу ласку. Як що в деяких громадах найдуть ся діти, котрі осиротіли вправдї еще перед війною, однак в наслідок воєнних відносин попали в повну нужду, то й таких треба помістити в списї. У виказах треба докладно подати: імя і прізвище сироти, дату її уродженя, імена обох родичів; де перебувають, зглядно дату і причину їх смерти, та маєтковий стан. Такі викази зволять надіслати всї без виємку уряди парохіяльні, бо на 1918 рік маємо предложити ц. к. Намісництву новий еляборат на основі теперішного стану сирітства в архиєпархії. — За „Український епархіяльний Комітет опіки над воєнними сиротами“ у Львові (ул. Домініканська ч. 11) о. В. Лециняк.

— **Ще до вибору п. Василька до делеґаційної комісії загр. діл.** В парляменті, а також само в делеґаціях, є усвячений звичай, якого до тепер жадна ґрупа ніколи не нарушила, що вибори до комісії відбувають ся одноголосно на основі предложень, починених інтересованими партіями, при чім партії ділять між себе місця в комісіях після ключа, відповідаючого чисельній силї партій. В практиці виглядає се так: Кожен клюб подає до парл. канцелярії стілько своїх кандидатів, скілько на него з ключа випадає; канцелярія вибиває карточки до голосованя, де склад комісій поданий на основі тих окремих пропозиций усіх партій і опісля ціла палата віддає без ніяких змін сї картки. De facto отже клюби іменують своїх членів до комісії, а палата лише сповняє формальність вибору. Так само є в делеґаціях. — Між тим п. Василько дав себе в делеґаціях вибрати до комісії загр. діл на місце, належне з ключа гал. Українцям, т. є. на місце з гори застережене заступникови У. П. Р. Зробив п. Василько се потайки, не порозумівшись навіть з У. П. Р. і не спитавши її о згоду на таку заміну. Навпаки: коли йому в парл. канцелярії звертано увагу, що се не його місце, а Галичан, відповів, що йому се „рівнодушне“ і він „мусить бути“ в сій комісії. Вибрали п. Василька спільно німецькі буржуази, делеґати палати послів і члени палати панів, міжтим як всї прочі партії палати послів (Славяни, не виключаючи Поляків, та нім. соц.-демократи) голосували згідно зі звичаєм за кандидатом У. П. Р. Значить: п. Василько при помочи Німців, яких очевидно інспіровано з боку ґр. Черніна, забрав підступом і всупереч усім парляментарним звичаям мандат, належний У. П. Р.

— **Відкрите народної школи.** Командантом українського полку ч. 95 є від року полковник Франц, один з тих небогатьох, що в часі війни, зіткнувши ся близше з українським жовніром та з українським населенем, полюбили їх і вміють їх оцінити. По довгомісячнім перебуваню з полком на Волині, де дав себе пізнати як щирий друг і опікун мужви, перейшов він на близшу нам територію, де опять стрінув ся з українським населенем. В коротнім часї дав він почин до заснованя української народної школи в селї К., що лежить недалеко від боєвої лінії. Дня 26. падолиста відкрито торжественно сю школу, до якої вписалось понад 180 дітий. По відправленім Богослуженю промовив до зібраних родичів і дітий духовник 95 п. п.: один з селян подякував полковникови за труд і опіку, а присутні заспівали „Многая літа“. — Так обновлено школу в селї К. завдяки полк. Францови. Чи такий случай не міг би стати приміром і для инших?

— **Як Корнїлов увільнив ся з вязниці.** Daily Mail доносить з Петрограду, що в суботу прибули офіцири в уніформах ґенерального штабу до Бикова і показали державному прокураторови Стебловському приказ негайного увільненя ґенерала Корнїлова. Директор вязниці сумнївав ся в правдивість підписів, але супроти острої постави окружаючих офіцирів і жовнірів уступив. Корнїлов обняв зараз провід над військами, увільнив инших з вязниці і опустив місто без борби, удаючись в полудневім напрямі.

— **Польський кабінет.** На чолі департаменту поліції в міністерстві внутрішних справ має ставути Франц кн. Радивил. На віцеміністрів віроісповіданя зглядно просвіти висувають: проф. Смольку і Брудзиньского, хліборобства Венявського. Виділ санітарний обняти має др Ходзько, адміністраційний мец. Дзевульський.

— **Два російські посли в Копенгазі а одно посольство.** З Копенгаґи доносять: Російським послом в Копенгазі іменували большевики Гуґмана. Та він не може почати урядувати, бо репрезентант іменований попереднїм російським правительством бар. Маєндорф, має намір зажадати помочи коаліції, коли би Гуґман хотів увійти до палати посольства. Поліція не буде могла відмовити Маєндорфови помочи, бо він є акредитованим послом.

— **Реформа православної церкви.** Московська „Gazeta polska“ з дня 22 го падолиста доносить: Всеросійський церковний собор, що радить від кількох місяців, перевів дуже важну реформу. Ухвалено привернути скасоване Петром Великим достоїнство патріярха православної церкви, котрий має бути її головою. Патріярхом вибрано московського митрополита Тихона.

— Катастрофа в Галіфаксі. З нового Йорку доносять, що в Галіфаксі наступив оногді страшний вибух. Улиці повні трупів. Шпиталі повні ранених. Нема дому в Галіфаксі неушкодженого. Одна дільниця зовсім знищена. Шкоду обчисляють на богато міліонів долярів. Поліція думає, що згинуло около 2000 осіб.

— Фінляндці не принимають російських банкнотів. Дня 27 го жовтня на лінії фінляндської зелізниці були розіслані телеграми з порученем касієрам на двірцях не принимати після розпоряджен-ня фінляндського банку нововипущені російські банкноти вартости 1000, 250, 40 і 20 рублів.

— Обезпечене в 7-ій воєнній позичці полягає на тім, що підписчик замість готівки обезпечує собі на випадок дожитя або родині на випадок вчаснішої смерти облігації воєнної позички. Ся форма підписка воєнної позички для підписчика найкориснійша через те, що підписчик за малу щорічну премію може забезпечити собі високу суму в облігаціях воєнної позачки і для держави найвигіднійша через те, що як найширші круги населеня за малу щорічну премію можуть брати участь в підписаню високої суми воєнної позички. Таким чином обезпечене в воєнній позичці се найліпша льокація капіталу. Вправді корисно і в инших товариствах обезпечуватись та найкориснійші умови обозпеченя має тільки ц. к. австрійський військовий Фонд вдів і сиріт. Всякі інформації уділює Товариство в Краєвім Бюрі для Східної Галичини (Відділ воєнних обезпечень) у Львові, ул. Словацького 16.

ОПОВІСТКИ.

Середа, дня 12. грудня 1917.

Нині: 12. грудня гр.-кат. Парамона фіп., римо-кат. Александра.

Завтра: 13. грудня гр.-кат. Андрія ап., римо-кат. Лукії і Ог.

○ Засіданє старого і нового Виділу тов. „Р. Академічної Помочи“ відбуде ся в четвер 13/XII. точно о год. 3 по пол. в льокали Акад. Громади. Просить ся членів обох Виділів і контрольної комісії прибути.

○ Краєвий Союз Кредитовий, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10, подає до відомости, що від 1. січня 1918 буде платити від вкладок до обороту $3^1/_2$%. 1—3

○ Львівський Нар. Театр. Тов Укр. „Бесіда“ під дир. К. Рубчакової. Саля Тов. ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 15. грудня 1917. „Вій“. фантастична опера в 4 діях з апотеозою М. Кропивницького.

В неділю дня 16. грудня 1917. „Вій“. фантастична опера в 4 діях з апотеозою М. Кропивницького.

Початок точно о год. 7 веч. Білети скорше можна набувати в Нар. Торговли, а в день вистави від год. 5 вечером при касі театру. 1—2

○ Суперарбітровані учителі, що бажали б обняти посади на Волині, зволять зголосити ся письменно з докладною адресою і означенем відносин до війська. — Вол. Дорошенко, Бюро Культурної Помочи, Львів, ул. Чарнецького, ч. 24.

З німецької головної кватири.

З дня 11. грудня 1917.

На східнім фронті:

Нічого до звітованя.

Македонський фронт:

Ніяких більших ділань.

На Італійськім фронті:

По обох сторонах Бренти і здовж долішної Пяви часами збільшена артилерійна діяльність.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Др. Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.

